

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

01 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

a examinat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, împotriva sentinței Judecătorei Cahul, sediul Central din 15 mai 2019 și deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui,

*Xxxxxxxx, născut la xxxx,
domiciliat în s.xxxx, xxxx xxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 01.08.2017– 15.05.2019;

instanța de apel: 25.06.2019 – 23.09.2019;

instanța de recurs ordinar: 18.11.2019-01.10.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Cahul (sediul Central) din 15 mai 2019, s-a încetat procesul penal în privința lui Xxxxxxxx, vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(1) Cod penal în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

A fost recunoscut vinovat Xxxxxxxde comiterea infracțiunii prevăzute de art. 173 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Xxxxxxx a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 4 (patru) ani, obligându-l să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent, să nu se apropie de domiciliul xxxxxxxx mai aproape decât 50 metri.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

A fost respinsă ca neîntemeiată cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Xxxxx Xxxxx.

A fost încasat de la Xxxxxxxx în beneficiul xxx Xxxxx suma prejudiciului moral în mărime de 7 000 (șapte mii)lei și cheltuieli legate cu asistența juridică în mărime de 3000 (trei mii) lei.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat, în fapt, că, XxxxxAfanasie, aflându-se în s.xxxxx, rxxx, urmărind scopul hărțuirii sexuale a cet.Xxxxx xxxx, începând cu luna ianuarie 2016 și până la data de 07 octombrie 2016 inclusiv, a șantajat-o pe ultima cu divulgarea unor date ce țin de viața intimă a acesteia, propunându-i de mai multe ori în formă verbală și prin intermediul mesajelor telefonice, să întrețină relații sexuale cu el, inclusiv și prin intermediul unui bilețel adresat victimei, în care erau expuse elemente de șantaj privind divulgarea datelor despre viața privată a lui Xxxxx xxx, în scopul determinării ultimei la raporturi sexuale. Totodată în una din zile, la începutul lunii septembrie 2016, Xxxxxa plasat în hainele victimei ce se uscau în grădina acesteia, un obiect din lemn de forma unui organ sexual masculin, acțiuni care prin conținutul lor au lezat demnitatea victimei Xxxxx Xxxxx, creându-i o atmosferă neplăcută, degradantă și umilitoare, cu scopul de a o determina la raporturi sexuale.

Acțiunile lui Xxxxxau fost încadrate în prevederile art. 173 din Codul penal, hărțuirea sexuală, adică manifestarea unui comportament fizic, verbal sau nonverbal, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare cu scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual nedorite, săvârșite prin amenințare, constrângere, șantaj.

1.2. Tot Xxxxxx, în perioada anului 2016, a pătruns de mai multe ori în mod ilegal în domiciliul lui Xxxxx xxxxxx, situat în xx r.xxxx, fără consimțământul acesteia sau al unui alt membru de familie și anume, în una din zile a lunii ianuarie 2016 a pătruns în grădina domiciliului lui Xxxxx Xxxxx plasând un bilețel în haina acesteia care se usca pe sârmă. Apoi într-o altă zi din luna ianuarie 2016 aproximativ la ora 22.00 din nou a pătruns în curtea domiciliului victimei strigând-o să vină la el. Ulterior continuând acțiunile sale infracționale, în altă zi la începutul lunii septembrie 2016 iarăși a pătruns în grădina ultimei și a plasat în pantalonii victimei care se uscau pe sârmă un obiect din lemn. În continuare, acționând în aceleași scopuri în una din zile în perioada 10-11 septembrie 2016, aproximativ între orele 21.00-22.00, din nou a pătruns gospodăria lui Xxxxx Xxxxx și s-a ascuns în garajul ultimei, fiind depistat de fiul minor al victimei, după ce a părăsit domiciliul dat.

Acțiunile lui Xxxxxxxx, au fost încadrate în prevederile art. 179 alin. (1) din Codul penal, conform semnelor de calificare „Violare de domiciliu-adică pătrunderea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia”.

2. Sentința a fost atacată cu apel de către *procurorul în Procuratura r-nul Cahul, Dumitru Boghean*, prin care a solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit de prima instanță, prin care Xxxxxxx, să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 173 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare, cu executarea într-un penitenciar de tip semiînchis, și de comiterea infracțiunii prevăzute de 179 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de pedeapsă din motivul expirării termenului de prescripție; încasarea de la inculpatul Xxxxxxa cheltuielilor judiciare în mărime de 1526 lei.

2.1. În motivarea cererii de apel, procurorul a menționat că:

- instanța de judecată corect a încadrat faptele săvârșite de inculpatul Xxxxxîn baza art.173 și art.179 alin.(1) Cod Penal, însă incorect a încetat procesul penal în privința inculpatului pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(1) Cod penal, la fel i-a stabilit o pedeapsă prea blândă pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 173 Cod penal, aplicând prevederile art.90 Cod penal și suspendând condiționat executarea pedepsei închisorii cu un termen de probă 4 ani;

- instanța de judecată corect a ajuns la concluzia privind expirarea termenului de prescripție pentru infracțiunea prevăzută de art.179 alin.(1) Cod penal, însă nu a ținut cont de prevederile art.332 alin.(5) Cod procedură penală, că în cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului, în acest caz, procedura continuă în mod obișnuit;

- inculpatul nu a recunoscut vina și a solicitat judecarea cauzei în procedură generală, în privința ultimului nu putea fi pronunțată o sentință de încetare, mai ales că circumstanțele cauzei nu întrunesc condițiile art.391 Cod de procedura penală, iar instanța de judecată la stabilirea vinovăției trebuia să se orienteze de prevederile art.389 Cod de procedura penală și anume să-l recunoască pe xxxxxxxvinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de pedeapsă din motivul expirării termenului de prescripție;

- în viziunea instanței corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără izolarea de societate și că ultimul se caracterizează pozitiv, însă nu a ținut cont de faptul că inculpatul nu a recunoscut vina, astfel nu a

conștientizat fapta comisă și nu a tras concluziile cuvenite, deși probele acumulate indică direct asupra vinovăției acestuia în comiterea infracțiunii;

- prin acțiunile sale Xxxxxa dat dovadă de un caracter insistent, deoarece faptele acestuia au avut o formă continuă și nu a reacționat la avertizările victimei de a înceta acțiunile sale infracționale;

- inculpatul a pătruns de mai multe ori în domiciliul victimei, fără a ține cont de solicitarea ultimei de a nu se mai apropia de ea, creându-i o stare de teamă și stres. Circumstanțe care au fost dovedite în instanța și care probează că corectarea și reeducarea este posibilă doar prin aplicarea unde pedepse privative de libertate, deoarece o altă pedeapsă mai blândă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul;

- instanța de judecată a respins solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea în contul statului de la inculpatul Xxxxxa cheltuielilor de judecată suportate în cadrul urmăririi penale, deoarece cheltuielile suportate de stat au fost necesare pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal și aceste cheltuieli se plătesc din sumele alocate de stat;

- statul și-a onorat obligația de a demonstra vinovăția persoanei, prin acțiuni de procedură legală, iar pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, care, raportate la prevederile art.227 Cod de procedură penală, se încadrează în noțiunea de cheltuieli judiciare;

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 septembrie 2019, a fost respins apelul declarat de către procurorul în Procuratura raionului Cahul, Dumitru Boghean și menținută fără modificări sentința primei instanțe.

3.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței instanța de fond corect a determinat circumstanțele de fapt și de drept privitor la chestiunile dacă infracțiunile au avut loc și dacă au fost sau nu săvârșite de inculpat, și just a făcut concluzia că faptele penale reținute în culpa inculpatului Xxxxxau avut loc și au fost săvârșite de către inculpat.

Instanța de apel a reținut că, la momentul judecării cauzei și pronunțării sentinței, instanța de fond corect a calificat infracțiunea pe art. 173 din Codul penal, conform indicilor calificativi: „ hârțuirea sexuală, adică manifestarea unui comportament fizic, verbal sau nonverbal, care lezează demnitatea persoanei ori creează o atmosferă neplăcută, ostilă, degradantă, umilitoare, discriminatorie sau insultătoare cu scopul de a determina o persoană la raporturi sexuale ori la alte acțiuni cu caracter sexual 6 nedorite, săvârșite prin amenințare, constrângere, șantaj”, precum și a dat o calificare corectă infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(1) Cod penal, conform

indicilor calificativi: „Violare de domiciliu- adică pătrunderea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia”.

Instanța de apel a notat că, instanța de fond a stabilit situația de fapt în urma analizei coroborate a întregului ansamblu probator administrat, încadrarea juridică dată faptelor corespunde situației de fapt reținute, în mod corect fiind apreciate de către instanța de fond că sunt îndeplinite în cauză condițiile tragerii la răspundere penală a inculpatului sub aspectul infracțiunilor ce i se rețin în sarcină. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe administrate în cauza penală de instanța de fond, și care au fost corect apreciate prin prisma pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu prin coroborare, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a constatat neîntemeiată alegația procurorului expusă în cererea de apel precum că, judecătorul corect a ajuns la concluzia despre expirarea termenului de prescripție pentru infracțiunea prevăzută de art.179 alin.(1) Cod penal, însă nu a ținut cont de prevederile art.332 alin.(5) Cod procedură penală, că în cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului, în acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

În acest sens, instanța de apel a menționat că potrivit prevederilor art. 332 alin.(5) Cod de procedură penală, în cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit. Iar, în corespundere cu statuările art. 275 pct.4) al Codului de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care: a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Instanța de apel a constatat că, procurorul, nu a acordat deplină eficiență interpretării normelor invocate, or, în acest aspect, instanța de apel a constatat că instanța de fond a ținut cont de faptul că inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția și nu a manifestat o căință activă, motiv pentru care just a concluzionat necesitatea aplicării în privința inculpatului a unei sentințe de încetare în baza art. 391 alin.(1) pct.6), în special datorită existenței altor circumstanțe care au exclus tragerea la răspundere penală a inculpatului și anume, prevederile art. 53 lit. g) din Codul penal, care nu prevăd expres acordul inculpatului privitor la încetarea procesului penal, mai mult de atât, aplicarea art.53 lit. g) din Codul penal, fiind un drept al instanței care judecă cauza penală.

Instanța de apel a apreciat critic afirmațiile procurorului invocate în cererea de apel, precum că circumstanțele cauzei nu întrunesc condițiile art.

391 Cod de procedură penală, or, raționamentele expuse supra au și orientat instanța de fond spre aplicarea nemijlocită a prevederilor art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, cu aplicarea prevederilor art.53 lit. g) din Codul penal.

Instanța de apel a menționat că, încetarea procesului penal fără acordul inculpatului nu ar fi fost posibilă doar în cazul aplicării de către instanța de judecată a amnistiei, fapt prevăzut expres la art.2 alin.(2) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016 - încetarea procesului penal conform alin.(1) are loc cu acordul scris al persoanei învinuite sau inculpate.

Instanța de apel a respins și afirmațiile procurorului precum că, sentința de încetare în privința inculpatului Xxxxxx nu putea fi aplicată, dat fiind faptul nerecunoașterii vinovăției acestuia și solicitarea ultimului de a judeca cauza în procedură generală, or, cele declarate de procuror aduc atingere principiului prezumției nevinovăției de care se bucură orice persoană învinuită sau inculpată, iar nerecunoașterea vinei de către inculpat, instanța de apel a apreciat ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto-incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații.

Instanța de apel a apreciat alegațiile procurorului în acest sens drept o amenințare la adresa prevederilor constituționale și a jurisprudenței CtEDO în ce privește garantarea și respectarea pe toată durata procesului penal, a prezumției nevinovăției persoanei.

Instanța de apel a constatat temeinicia concluziei instanței de fond privind adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal din motivul intervenirii termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală, în detrimentul sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție solicitată de acuzatorul de stat atât în ședința instanței de fond cât și cea de apel.

Instanța de apel a constatat lipsa temeiurilor adoptării unei sentințe de condamnare în privința lui Xxxxxxxx în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală prevăzut de art. 60 Cod penal. Or, concomitent cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală se stinge și dreptul statului de a stabili răspunderea penală și de a aplica pedeapsa prevăzută de lege pentru

infracțiunea comisă, stingându-se totodată și obligația infractorului de a mai suporta consecințele săvârșirii infracțiunii (răspunderea penală).

Instanța de apel a apreciat temeinicia și legalitatea sentinței instanței de fond, în partea pronunțării unei sentințe de încetare a procesului penal în privința lui Xxxxx în comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin. (1) Cod penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală.

Cu privire la solicitarea procurorului privind stabilirea în privința lui Xxxxxa unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executarea într-un penitenciar de tip semiînchis pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 173 Cod penal, instanța de apel a considerat că instanța de fond corect a stabilit inculpatului pedeapsa sub formă de închisoare, totodată aplicând corect prevederile art. 90 Cod penal, suspendând condiționat, executarea pedepsei stabilite.

Instanța de apel a notat că, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei este o măsură de politică penală fundamentată pe convingerea că îndreptarea condamnatului este posibilă fără a fi izolat de comunitate, de familie, de societate. Această instituție juridică a fost instituită întru realizarea scopului pedepsei fără ca condamnatul să fie izolat de societate, acesta fiind supus unui termen de încercare, fără executarea efectivă a acesteia, evitându-se dezavantajele pe care le atrage după sine privațiunea de libertate: desprinderea condamnatului de familie și de modul de viață obișnuit. De asemenea, un al aspect important îl reprezintă economiile pe care statul, societatea le face în varianta executării pedepsei în penitenciar.

Instanța de apel a notat că, echitatea socială a pedepsei se realizează când față de inculpat se aplică sancțiunea penală corespunzătoare gradului prejudiciabil al infracțiunii comise, circumstanțelor cauzei și personalității acestuia. Un alt scop al pedepsei penale, este scopul reeducării și resocializării condamnatului, după executarea pedepsei penale stabilite.

Instanța de apel a stabilit că prima instanță la stabilirea pedepsei inculpatului xxxx, a ținut cont de toate criteriile, stabilind inculpatului o pedeapsă echitabilă, care va contribui la restabilirea echității sociale și este corespunzătoare gradului prejudiciabil al infracțiunii comise.

Or, infracțiunea de săvârșirea căreia a fost găsit vinovat inculpatul Xxxxxx, face parte din categoria celor mai puțin grave. Mai mult ca atât, infracțiunea reținută este una intenționată, manifestată printr-un comportament fizic, verbal sau non verbal, care lezează demnitatea

persoanei ori care creează o atmosferă neplăcută, ostilă, discriminatorie sau insultătoare.

Instanța de apel a notat că, instanța de fond a luat în considerare toate aceste circumstanțe, și corect a stabilit pedeapsa inculpatului XxxxxAfanasie.

Instanța de apel a ținut cont de faptul că inculpatul Xxxxxanterior nu a fost judecat, la locul de trai se caracterizează pozitiv, la evidența medicului narcolog nu se află, circumstanțe agravante sau atenuate nu au fost stabilite, respectiv, toate aceste aspecte coroborate cu alte constatări ale instanței a și dus la aplicarea de către instanța de fond a pedepsei stabilite.

Instanța de apel a menționat că, pedeapsa este echitabilă atunci când ea impune condamnatului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societății, perturbate prin infracțiune. Pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât de către condamnat, cât și de alte persoane. Individualizarea pedepsei se realizează de către instanța de judecată prin respectarea cerințelor art. 75 alin. (1) Cod penal. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei aplicate, urmează să fie reținuți următorii factori – gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul săvârșirii acesteia, persoana celui vinovat, circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea inculpatului, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării persoanei condamnate și condițiile de viață a familiei condamnatului.

Instanța de apel a notat că pe lângă gravitatea infracțiunii, personalitatea inculpatului, factorii determinanți pentru stabilirea pedepsei sunt, motivul comiterii infracțiunii, circumstanțele care atenuază ori agravează vinovăția inculpatului precum și condițiile de viață a familiei inculpatului.

Instanța de apel a respins argumentele procurorului, referitor la faptul nerecunoașterii de către inculpatul Xxxxxx, a vinovăției în comiterea infracțiunii incriminate, și că faptul respectiv urma să fie luat în considerație la stabilirea pedepsei acestuia cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal, care în opinia acuzatorului de stat, doar aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare cu executare reală ar duce la atingerea scopului prevăzut.

Instanța de apel a concluzionat că, recunoașterea sau nerecunoașterea vinovăției, este un drept absolut al inculpatului, în care ultimul nu poate fi

limitat. Nerecunoașterea vinovăției nicidecum nu poate fi temei pentru stabilirea unei pedepse mai grave, deoarece în caz contrar, se încalcă dreptul persoanei la un proces echitabil, consfințit în art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevederile căreia sunt aplicabile și la chestiunea de stabilire a pedepsei de către instanța de judecată.

Instanța de apel a notat că, argumentele procurorului, privind nerecunoașterea de către inculpatul Xxxxxx, a vinovăției în săvârșirea infracțiunii incriminate, nu pot servi ca temei pentru înăsprirea pedepsei acestuia.

Instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei aplicate, instanța de fond just a luat în considerare și condițiile de viață ale familiei inculpatului.

În acest sens, potrivit declarațiilor inculpatului Xxxxxxxx, depuse în ședința instanței de apel, se constată că ultimul are la întreținere un copil minor, nu este angajat oficial în câmpul muncii fiind unicul întreținător al familiei, circumstanța care a fost luată la stabilirea pedepsei.

Instanța de apel a considerat că, înăsprirea pedepsei și plasarea inculpatului xxx în detenție, se va răsfrânge asupra familiei sale ce va crea consecințe negative.

Totodată, a relatat instanța de apel că inculpatul este unicul întreținător al familiei și plasarea acestuia în detenție, va influența negativ la starea materială a familiei sale precum și la oferirea unei îngrijiri și educație corespunzătoare copilului minor pe care îl are.

Instanța de apel a apreciat că prima instanță just a aplicat inculpatului Xxxxxx, pedeapsa sub formă de închisoare, și justificat a suspendat condiționat executarea acesteia.

Instanța de apel a reținut și faptul că inculpatului i-au fost aplicate o serie de măsuri de constrângere și anume: obligarea să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent precum și, să nu se apropie de domiciliul părții vătămate Xxxxx Xxxxx mai aproape de 50 metri.

Instanța de apel a menționat că, toate acestea în cumul, denotă cert faptul că inculpatul va merge pe calea disciplinării și se va abține de la comiterea în viitor a unor infracțiuni similare.

Instanța de apel a notat că o pedeapsă mai aspră nu generează automat ideea precum că doar în felul acesta inculpatul se va corecta și reeduca, or, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizată în așa fel, încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Cu referire la prevederile art. 142, 143 alin. (1), pct. 3), art.227, 229 alin.(1), Cod de procedură penală, art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 „ cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar” (în vigoare din 10 decembrie 2016), instanța de apel a respins pretențiile procurorului de încasare din contul inculpatului Xxxxxx, a cheltuielilor de judecată în mărime de 1526 lei, care potrivit rechizitorului cauzei penale nr. 2016150924 au fost suportate pentru efectuarea Raportului de expertiză judiciară nr.50a din 07.03.2017 privind expertiza psihiatrico – legală a persoanei în condiții de ambulatoriu în cauzele penale.

Instanța de apel a notat că, odată ce ordonatorul expertizei este o instituție abilitată a statului și nu există cererea inculpatului privind efectuarea raportului și expertizei respective, prin prisma normelor de drept enunțate la punctul precedent, rezultă, în mod cert și univoc, că plata pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară se face din contul mijloacelor bugetului de stat. Or, legea nu prevede o altă modalitate de plată a expertizelor judiciare în cazul în care elementele de fapt, în calitate de probe în procesul penal, constatate prin intermediul raportului de expertiză, sunt administrate la inițiativa organului de urmărire penală sau instanței de judecată.

Instanța de apel a menționat că, modificările operate prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, potrivit căroră a fost abrogat alineatul (2) din articolul 143 Cod de procedură penală, nu semnifică liberarea bugetului de stat de plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1), cu atât mai mult nu impun inculpatul să achite aceste cheltuieli judiciare.

Abrogarea alineatului (2) din articolul 143 Cod de procedură penală reprezintă uniformizarea legislației cu privire la plata expertizelor judiciare și ajustarea politicii de achitare a serviciilor conexe conform legii.

Modalitatea de achitare a costului expertizei judiciare este un element conex și subsidiar procesului penal, astfel chestiunea cu privire la plata cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizei, prin prisma prevederilor articolelor 227 – 229 și 142 -143 Cod de procedură penală, urmează a fi soluționată în strictă conformitate cu prevederile actului legislativ special, or, în domeniul achitării costului expertizei judiciare se aplică în exclusivitate Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată în termen cu recurs ordinar de către procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, prin care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei

noi hotărâri prin care inculpatul Xxxxxsă fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.173 și 179 alin. (1) Cod penal, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal și încasarea cheltuielilor de judecată.

5.1. În argumentarea recursului, procurorul a indicat că:

- instanța de apel, greșit a individualizat pedeapsa inculpatului Xxxxxx, prin aplicarea neîntemeiată a prevederilor art.90 Cod penal;

- instanța de apel a ignorat faptul că conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și în mijloc de corectare și reeducare a condamnatului. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii le noi infracțiuni, atât din partea condamnatului cât și a altor persoane;

- instanța de apel a ignorat și prevederile art. 75 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în mitele fixate în partea specială a Cod penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a acestui cod;

- instanța de fond, cât și instanța de apel nu au respectat cerințele de motivare referitor la procedura executării pedepsei de către inculpat, precum și a luat în considerare atitudinea acestuia față infracțiunea comisă și urmările rezultate din infracțiune;

- instanța de fond cât și instanța de apel nu au respectat cerințele de motivare referitor la procedura executării pedepsei de către inculpat;

- instanța de apel nu a soluționat corect chestiunea legată de cheltuieli judiciare;

- în decizie și sentință lipsește dispoziția privind trecerea cheltuielilor judiciare în consul statului;

- există o practică judiciară privind recuperarea cheltuielilor de judecată suportată de stat;

6. Referință asupra recursului declarat nu a fost depusă.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și argumentele prezentate, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestuia, din considerentele ce urmează.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Prin urmare, recursul este declarat inadmisibil, ca fiind vădit

neîntemeiat, atunci când titularul acestuia invocă temeuri care în mod evident nu sunt subsecvente circumstanțelor cauzei sau când argumentele formulate de recurent nu au un fundament juridic.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit textului recursului declarat, procurorul invocă în calitate de temeuri pentru recurs prevederile pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond și de apel în cazul, când: pct. 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; pct. 10) s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Referitor la temeiul de recurs invocat de recurent și anume pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că astfel de erori de drept nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului, decizia cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Astfel, potrivit prevederilor art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc, că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin.(8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus,

după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal constată că, la soluționarea cauzei instanța de apel, judecând cauza a ținut cont de prevederile art. 99-101, 414 Cod de procedură penală, a verificat și a cercetat probele sub toate aspectele, apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, și întemeiat a ajuns la concluzia privind recunoașterea vinovăției inculpatului Xxxxxx, de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (1) Cod penal cu încetarea procesului penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală și art.173 Cod penal.

Astfel, Colegiul penal conchide, că este întemeiată concluzia instanței de apel precum că, învinuirea înaintată inculpatului este confirmată prin probe pertinente și concludente, care în ansamblu dovedesc indubitabil vinovăția acestuia, totodată corect ajungând la concluzia privind aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, cu luarea în considerație a prevederilor art. 7, 61, 70 și 75 Cod penal.

Din considerentele menționate supra, Colegiul penal just a conchis că în speță nu sunt incidente temeiurile de casare prevăzute la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Procurorul a mai invocat și temeiul pentru recurs prevăzut la pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

Sub aspectul temeiurilor de casare invocate, Colegiul penal atestă că procurorul consideră cel mai eficient mijloc de corectare a inculpatului fiind pedeapsa cu închisoare, acesta concluzie derivând și din gravitatea faptei comise și de pericolul social al acesteia.

Astfel, argumentele recursului se axează pe dezacordul cu pedeapsa stabilită, pledând pentru casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 septembrie 2019, în partea individualizării pedepsei, cu stabilirea pedepsei cu închisoare și excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

Analizând argumentele menționate în raport cu circumstanțele cauzei, instanța de recurs le apreciază ca neîntemeiate și pasibile respingerii din următoarele motive.

Prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de

judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

La caz, instanța de recurs consideră că instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 7, 61, 75, în coraport cu prevederile art. 90 Cod Penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Cu referire la dezacordul recurentului cu soluția instanței de apel, prin care a menținut sentința în partea respingerii cerinței de încasare a cheltuielilor judiciare din contul inculpatului în cuantum de 1526 lei, instanța de recurs consemnează că cele avansate de recurent nu și-au găsit confirmarea, iar soluția adoptată pe marginea acestei spețe de către instanța de apel, în partea menținerii sentinței, prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat de a încasa cheltuielile suportate, la caz, pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr.50a din 07.03.2017 privind expertiza psihiatrico – legală a persoanei în condiții de ambulatoriu în cauzele penale, este legală și întemeiată.

Colegiul penal consideră nefondată revendicarea procurorului ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, privitor la neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului pentru efectuarea expertizei judiciare, dat fiind că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul.

O atare prevedere legală se conține în dispoziția art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, unde este stipulat că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Din actele cauzei, se constată că, raportul de expertiză judiciară nr.50a din 07.03.2017 privind expertiza psihiatrico – legală a persoanei în condiții de ambulatoriu în cauzele penale, a fost ordonat de către organul de urmărire penală prin ordonanța din 05.01.2016 (Vol.I, f.d. 105) pentru stabilirea stării de sănătate a inculpatului, deci până la modificările operate de legislator prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare la 09.02.2018.

Cu privire la cele consemnate de recurent despre existența unor soluții contradictorii în practica judiciară cu privire la modul de soluționare și recuperare a cheltuielilor judiciare de către Curtea de Apel Cahul, Colegiul penal ține să specifice că dreptul la o jurisprudență constantă nu este o chestiune ce se regăsește printre temeiurile de declarare a recursului ordinar, mai mult ca atât, în cauza *Legrand c. Franței* din 26 mai 2011, nr. 23228/08, Curtea de la Strasbourg a statuat că apariția unui reviriment de

jurisprudență și aplicarea de noi soluții într-o procedură pendinte nu încalcă art. 6 din Convenție - dreptul la un proces echitabil. În același sens, s-a consemnat că exigențele asigurării securității raporturilor juridice și protecția încrederii din partea justițiabililor nu consacră dreptul la o jurisprudență constantă și că evoluția jurisprudenței nu este prin ea însăși contrară unei bune administrări a justiției, întrucât absența unei abordări dinamice și evolutive ar împiedica orice schimbare sau îmbunătățire.

Totodată, Colegiul penal apreciază nefondate criticele procurorului în ce privește neindicarea omisă de instanțele de fond în dispozitivul hotărârilor adoptate referitor la repartizarea cheltuielilor judiciare, deoarece acest fapt nu este suficient pentru a căsa și răsturna o hotărâre judecătorească, ținând cont de faptul că în partea motivată a sentinței, instanța de judecată și-a argumentat considerentele față de invocarea procurorului de a încasa cheltuielile judiciare din contul inculpatului. Mai mult ca atât, dat fiind faptul că prima instanță a respins solicitarea părții acuzării de a încasa cheltuielile judiciare de la inculpat, însă prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală sunt obligatorii în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite pretențiile de încasare a cheltuielilor judiciare, ceea ce nu a avut loc în prezenta speță, respectiv în cazul dat omisiunea semnalată de recurent nu este una semnificativă, pentru a constitui temei de casare a hotărârilor contestate.

Având ca reper cele menționate, Colegiul conchide că, în cauza dată nu și-a găsit confirmarea temeiul de recurs la care face referire recurentul și nu sânt motive de a interveni în soluția adoptată de către instanța de apel, deoarece a fost soluționată corect chestiunea cu privire la cheltuielile judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor în prezenta cauză.

Rezumând cele expuse, Colegiul penal conchide că, temeiurile invocate de către procuror, prevăzute la art. 427 alin. (1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmarea, pretinsele erori invocate de recurent, având un caracter declarativ și nefondat, alegațiile acestuia nu au putut justifica necesitatea casării deciziei atacate întrucât soluția instanței de apel este legală și întemeiată, ceea ce impune concluzia privind inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procuror, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Cebotari Vitali, împotriva sentinței Judecătorei Cahul, sediul Central din 15 mai 2019 și deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 23 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui *xxxxxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 29 octombrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda